

Projekt LIFE
„Masz prawo do skutecznej ochrony
przyrody”
– perspektywa Inspekcji Ochrony
Środowiska

Warszawa, 14-15 marca 2017 r.

Misja Inspekcji Ochrony Środowiska

- Kontrola podmiotów gospodarczych, by korzystanie ze środowiska odbywało się z poszanowaniem ogólnie przyjętych zasad i norm w tym zakresie;
- Monitorowanie i ocena stanu środowiska;
 - Dostarczenie władzy publicznej i społeczeństwu informacji o środowisku.

Wizja Inspekcji Ochrony Środowiska

Inspekcja to nowoczesna, profesjonalnie zarządzana instytucja publiczna, dostarczająca instrumentów do prowadzenia efektywnej polityki ekologicznej, wyrażająca troskę o stan środowiska dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Inspekcja Ochrony Środowiska

Inspekcją kieruje Główny Inspektor Ochrony Środowiska, który:

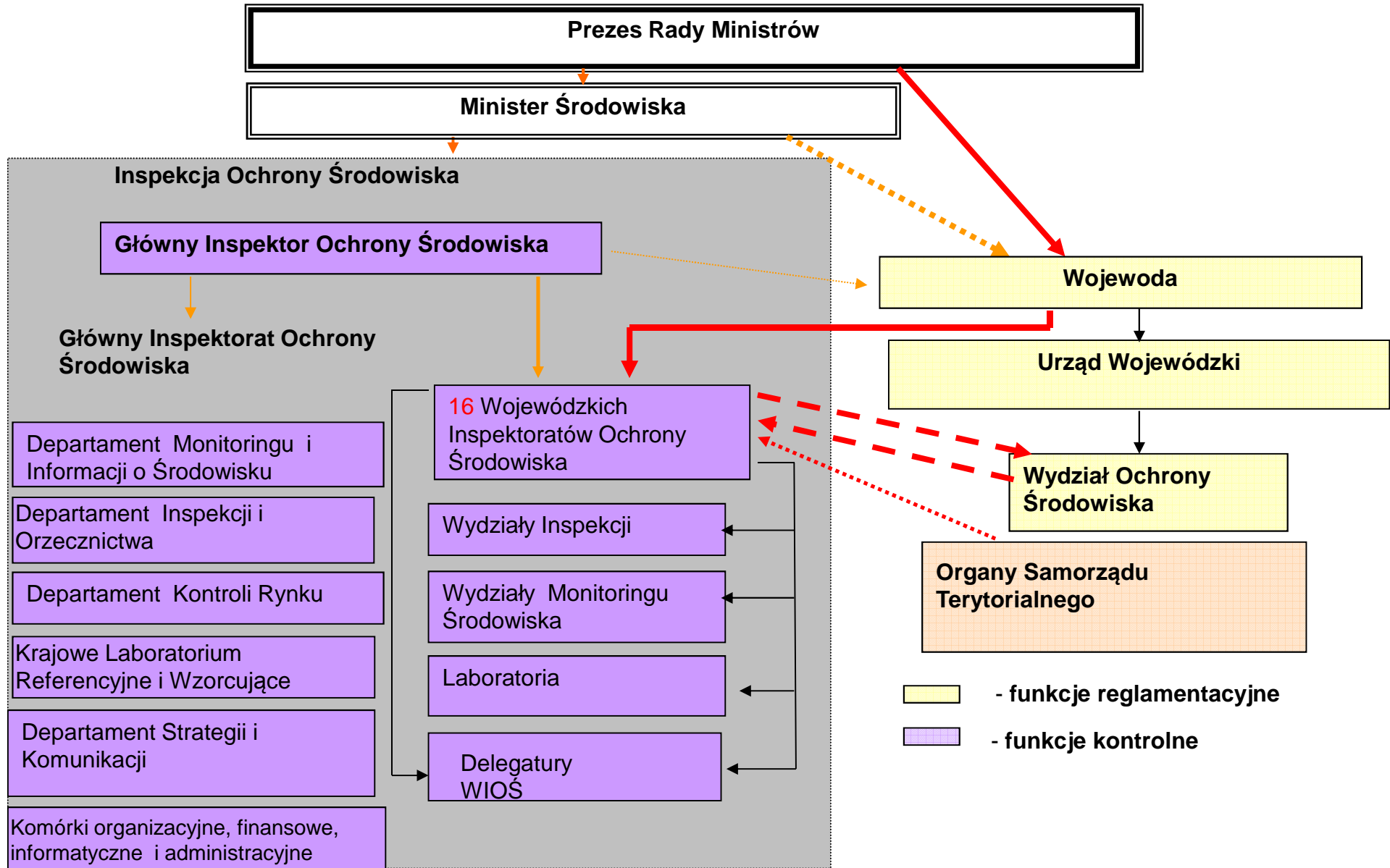
- a) jest odpowiedzialny za realizację zadań Inspekcji, tj. za stan wykonania tych zadań na szczeblu centralnym i wojewódzkim;
- b) ustala ogólne kierunki działania inspekcji, wydaje zalecenia i wytyczne oraz kontroluje stan ich realizacji;

GIOŚ ustala też szczegółowe zasady postępowania oraz współdziałania IOŚ z innymi organami administracji publicznej, w tym w przypadku wystąpienia poważnych awarii.

Inspekcja Ochrony Środowiska

- c) może podejmować wszelkie czynności inspekcyjne należące do właściwości WIOŚ, jeśli uzna to za celowe ze względu na wagę lub zawikłość sprawy;
- d) koordynuje działalność Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywaną w ramach sieci Krajowej i regionalnej.

Służby ochrony środowiska

Inspekcja Ochrony Środowiska

Podstawowymi zadaniami Inspekcji Ochrony Środowiska określonymi ustawą z 20 lipca 1991 r. są:

- kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez podmioty korzystające ze środowiska;
- badanie stanu środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska;
- działania w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom;
- działania w obszarze transgranicznego przemieszczania odpadów;
- system kontroli wyrobów.

Przeciwdziałanie poważnym awariom

Zagadnienia poważnych awarii prowadzone są na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Poś), które wprowadziło pojęcie „poważnej awarii” (ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2001r.).

Ustawa Prawo ochrony środowiska implementuje przepisy Dyrektywy 2012/18/UE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (Dyrektywa „SEVESO III”) oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

Zgodnie z art. 271b ustawy Poś, Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach:

- przeciwdziałania poważnym awariom,
- transgranicznym skutkom awarii przemysłowych,
- awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych.

Przeciwdziałanie poważnym awariom

Działania IOŚ w zakresie spraw poważnych awarii:

- przeciwdziałanie poważnym awariom;
- identyfikacja źródeł poważnych awarii;
- nadzór nad usuwaniem oraz ograniczaniem skutków poważnych awarii;
- współdziałanie w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia;
- kontrola podmiotów mogących być źródłem poważnych awarii;
- badanie przyczyn powstania i sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska;
- prowadzenie rejestru zakładów, w tym zakładów o dużym (ZDR) i zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej);
- prowadzenie rejestru poważnych awarii;
- współpraca z organami krajowymi i zagranicznymi;
- udział w ćwiczeniach ratowniczych w zakresie usuwania skutków poważnych awarii oraz ćwiczeniach łączności alarmowej.

Ochrona środowiska w zagospodarowaniu przestrzennym i przy realizacji inwestycji

art. 73. ust. 3 i 3aPoś

3. W obrębie zwartej zabudowy miast i wsi jest zabroniona budowa zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Rozbudowa takich zakładów jest dopuszczalna pod warunkiem, że doprowadzi ona do ograniczenia zagrożenia dla zdrowia ludzi, w tym ograniczenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych;

3a.Przepis ust. 3 nie dotyczy budowy i rozbudowy zakładów na obszarach określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi.

Ochrona środowiska w zagospodarowaniu przestrzennym i przy realizacji inwestycji

Art. 73 ust. 4 i 5 ustawy Prawo ochrony środowiska (Poś):

„4. Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lokalizuje się w bezpiecznej odległości od siebie, od osiedli mieszkaniowych, od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od obszarów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, od upraw wieloletnich, od dróg krajowych oraz od linii kolejowych o znaczeniu państwowym.

5. Osiedla mieszkaniowe, obiekty użyteczności publicznej, budynki zamieszkania zbiorowego, obszary, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, drogi krajowe oraz linie kolejowe o znaczeniu państwowym lokalizuje się w bezpiecznej odległości od zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.”

Ochrona środowiska w zagospodarowaniu przestrzennym i przy realizacji inwestycji

Art. 73. 1 ustawy Poś

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu uwzględnia się w szczególności ograniczenia wynikające z:

- 1) ustanowienia w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, pomników przyrody oraz ich otulin;
- 2) utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych;
- 2a) wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją;
- 3) ustalenia w trybie przepisów ustawy - Prawo wodne warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

Ochrona środowiska w zagospodarowaniu przestrzennym i przy realizacji inwestycji

Art. 73a. ustawy Poś (wejście w życie w dniu 6.10.2015 r.):

Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i ministrem właściwym do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób ustalania bezpiecznej odległości, o której mowa w art. 73 ust. 4 i 5,
- 2) rodzaje poważnych awarii przemysłowych, których potencjalne skutki należy uwzględnić przy ustalaniu bezpiecznej odległości, o której mowa w art. 73 ust. 4 i 5,
- 3) parametry graniczne oddziaływania potencjalnych skutków poważnych awarii przemysłowych w zakresie palności, wybuchowości i toksyczności substancji niebezpiecznych, których miejsca występowania należy uwzględnić przy ustalaniu bezpiecznej odległości, o której mowa w art. 73 ust. 4 i 5

– kierując się potrzebą zapewnienia wysokiego poziomu ochrony ludzi i środowiska.

Zasoby genetyczne

Ustawa z dnia 19 lipca 2016 r.
o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania

(Dz. U. z 2016 r., poz. 1340)
ustawa wyszła w życie w dniu 9 września 2016 r.

Ustawa wdraża w polskim systemie prawnym

rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 511/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. *w sprawie środków zapewniających zgodność użytkowników w Unii z wymogami wynikającymi z Protokołu z Nagoi dotyczącego dostępu do zasobów genetycznych oraz uczciwego i sprawiedliwego podziału korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów* (Dz. Urz. UE L 150 z 20.05.2014, str. 59)

oraz

rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1866 z dnia 13 października 2015 r. *ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 511/2014 w odniesieniu do rejestru kolekcji, monitorowania zgodności użytkowników i najlepszych praktyk* (Dz. Urz. UE L 275 z 20.10.2015, str. 4),

Zasoby genetyczne

Ustawa nakłada na organy Inspekcji Ochrony Środowiska szereg nowych obowiązków w zakresie prowadzenia kontroli oraz wymierzania administracyjnych kar pieniężnych, między innymi:

- Główny Inspektor Ochrony Środowiska sporządza plan kontroli użytkowników oraz plan kontroli kolekcji lub ich części zarejestrowanych w rejestrze kolekcji;
- wojewódzki inspektor ochrony środowiska, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę użytkownika, przeprowadza kontrole użytkowników oraz kontrole kolekcji lub ich części zarejestrowanych w rejestrze kolekcji;
- wojewódzki inspektor ochrony środowiska sprawdza i weryfikuje wniosek o włączenie kolekcji lub jej części do rejestru kolekcji, a następnie przekazuje wniosek ministrowi właściwemu do spraw środowiska (w przypadku stwierdzenia, że kolekcja lub jej część spełniają kryteria, o których mowa w art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 511/2014) lub wydaje decyzję o niespełnianiu przez kolekcję lub jej część powyższych kryteriów;
- wojewódzki inspektor ochrony środowiska wymierza, w drodze decyzji, kary pieniężne za naruszenie obowiązków określonych w art. 4 i art. 7 rozporządzenia nr 511/2014.

Transgraniczne przemieszczanie odpadów

Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest właściwym organem w sprawach dotyczących transgranicznego przemieszczania odpadów

Najważniejsze zadania IOŚ w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów:

- kontrola prawidłowości realizacji transgranicznego przemieszczania odpadów, w tym niebezpiecznych, w szczególności poprzez kontrolę instalacji wytwarzających lub przetwarzających te odpady a także szkolenie służb kontrolujących transgraniczne przemieszczanie odpadów oraz prowadzenie wspólnych akcji inspekcyjnych ze Służbą Celną, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Policją.
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska wydaje decyzje na przywóz odpadów do kraju, ich wywóz za granicę oraz tranzyt przez Polskę oraz prowadzi postępowania w celu zwrotu odpadów nielegalnie przywiezionych do Polski lub zagospodarowania w kraju.

Z uwagi na fakt, że nielegalne przemieszczanie odpadów jest przestępstwem przeciwko środowisku GIOŚ powinien współpracować z organami ścigania w zakresie zwalczania nielegalnego międzynarodowego przemieszczania odpadów.

Transgraniczne przemieszczanie odpadów w postaci pojazdów

Przemieszczanie odpadów w postaci pojazdów oraz odpadów z pojazdów w całości dotyczy działalności nielegalnej.

Podstawową kwestią w tym obszarze jest właściwa ocena okoliczności oraz dokumentów towarzyszących przemieszczaniu pojazdów, wskazujących, że pojazdy stanowią odpady, znajomość podstawowych zasad dotyczących rejestracji pojazdów w innych państwach, właściwa ocena roli rzeczoznawcy samochodowego.

Nielegalnej działalności w zakresie przemieszczania odpadów nierzadko towarzyszą inne rodzaje przestępstw, np. fałszowanie dokumentów i posługiwanie się fałszowanymi dokumentami.

Skuteczne przeciwdziałanie nielegalnemu przemieszczaniu ww. odpadów wymaga współdziałania organów IOŚ z organami ścigania oraz znajomości zagadnienia przez organy wymiaru sprawiedliwości.

Decyzje środowiskowe

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1936) – ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Art. 1 pkt 40 lit a tiret drugi ww. ustawy w art. 82 ust.1 pkt 2 obecnej ustawy dodaje lit. c):

Art. 82 ust. 1 pkt 2 lit c) w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wydawanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwy organ, w przypadku gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - nakłada obowiązek monitorowania, określając jego zakres, termin i obowiązki co do przedłożenia informacji o jego wynikach regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska, organowi wydającemu decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach oraz, gdy jest to uzasadnione, wskazuje inne **organy**, którym **należy przedłożyć wyniki**, spośród następujących:

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta,
- starosta,
- marszałek województwa,
- **wojewódzki inspektor ochrony środowiska;**

Art. 1 pkt 40 lit a tiret trzeci ww. ustawy:

Art. 82 ust. 1 pkt 5 w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wydawanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwy organ może nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia oraz wskazując **inne organy**, którym także **należy ją przedstawić**;

Art. 82 ust. 1 pkt 6 w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wydawanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwy organ w przypadku stwierdzenia konieczności utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania - nakłada obowiązek wykonania analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia oraz wskazując **inne organy**, którym także **należy ją przedstawić**.

Art. 1 pkt 40 lit b ww. ustawy dodaje w obecnej ustawie:

Art. 82 ust.1b:

Właściwy organ wskazuje inne organy, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6, spośród następujących:

- 1) regionalny dyrektor ochrony środowiska;
- 2) organ właściwy do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania - w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 6;
- 3) wójt, burmistrz lub prezydent miasta;
- 4) starosta;
- 5) marszałek województwa;
- 6) **wojewódzki inspektor ochrony środowiska.**

Art. 1 pkt 60 ww. ustawy wprowadza nowy dział, tj. Dział VIIa Administracyjne kary pieniężne.

Art. 136a. Jeżeli przedsięwzięcie jest realizowane lub zrealizowane, a podmiot w związku z realizacją, eksploatacją lub likwidacją tego przedsięwzięcia:

1) narusza warunki, wymogi oraz obowiązki, określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b w zakresie fazy realizacji *(istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich)*

Art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. e (wymogi w zakresie ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko)

Art. 82 ust. 1 pkt 2 (w przypadku gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba:

- a) wykonania kompensacji przyrodniczej - stwierdza konieczność wykonania tej kompensacji,
- b) unikania, zapobiegania, ograniczania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - nakłada obowiązek tych działań,
- c) monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – nakłada obowiązek monitorowania, określając jego zakres, termin i obowiązki co do przedłożenia informacji o jego wynikach regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska, organowi wydającemu decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach oraz, gdy jest to uzasadnione, wskazuje inne organy, którym należy przedłożyć wyniki, spośród następujących:
 - wójt, burmistrz lub prezydent miasta,
 - starosta,
 - marszałek województwa,
 - wojewódzki inspektor ochrony środowiska;

Art. 82 ust. 1 pkt 5

(właściwy organ może nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia oraz wskazując inne organy, którym także należy ją przedstawić)

2) nie realizuje działań służących zapobieganiu, ograniczaniu i kompensacji znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000, określonych w decyzjach, o których mowa w art. 96 ust. 1

- 1) *decyzje, o których mowa w art. 72 ust. 1;*
- 2) *koncesja, inna niż wymieniona w art. 72 ust. 1 pkt 4 - wydawana na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze;*
- 3) *pozwolenie wodnoprawne, inne niż wymienione w art. 72 ust. 1 pkt 6 - wydawane na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne;*
- 4) *zezwozenie na usunięcie drzew lub krzewów - wydawane na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;*
- 5) *pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich - wydawane na podstawie ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.)*

w ramach których przeprowadzono ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

3) narusza obowiązki i wymagania, o których mowa w:

Art. 93 ust. 2 pkt 1 lit. b (w decyzjach, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18, oraz pozwoleniu, o którym mowa w art. 82 ust. 1 pkt 4b, właściwy organ może nałożyć na wnioskodawcę obowiązki dotyczące ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko;)

Art. 93 ust. 2 pkt 2 (nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia;)

Art. 93 ust. 2 pkt 4 (zmienić wymagania, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. c (wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1, w szczególności w projekcie budowlanym, w przypadku decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14, 18 i 19,)), jeżeli potrzeba zmiany została stwierdzona w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko),

cd.: Art.136a ust. 1 pkt 3):

3) narusza obowiązki i wymagania określone w decyzjach, o których mowa w:

Art. 72 ust. 1 pkt 1 (*decyzja o pozwoleniu na budowę, decyzja o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz decyzja o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych*),

Art. 72 ust. 1 pkt 10 (*decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej*),

Art. 72 ust. 1 pkt 14 (*decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego*)

Art. 72 ust. 1 pkt 18 (*decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych*);

cd.: Art.136a ust. 1 pkt 3):

3) narusza obowiązki i wymagania określone w pozwoleniu, o którym mowa w art. 82 ust. 1 pkt 4b
(pozwolenie na prace przygotowawcze, o których mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących;)

podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 1 000 000 zł.

Art. 136a ust. 2. Przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się, jeżeli warunki, wymogi oraz obowiązki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie zostały uwzględnione w decyzjach, o których mowa w art. 86 (*Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organy:*

- 1) wydające decyzje określające warunki korzystania ze środowiska w zakresie, w jakim ma być uwzględniona przy wydawaniu tych decyzji;*
- 2) wydające decyzje, o których mowa w art. 72 ust. 1;*
- 3) przyjmujące zgłoszenia, o których mowa w art. 72 ust. 1a.)*

Art. 136a ust. 3. Karę pieniężną, w drodze decyzji, wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, biorąc pod uwagę liczbę i wagę stwierdzonych naruszeń.

Art. 136b. 1. Od decyzji o wymierzeniu kary pieniężnej, o której mowa w art. 136a, przysługuje odwołanie do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

2. Karę pieniężną wnosi się w terminie 7 dni od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna.

3. Kara pieniężna podlega przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. Wpływy z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 136c. Do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.), z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Dziękuję za uwagę

gios@gios.gov.pl